

Առաջարկ

ՀՀ ոստիկանության բարեփոխումների 2020-2022 թվականների ռազմավարության վերաբերյալ

ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից մշակվել է **ՀՀ ոստիկանության բարեփոխումների 2020-2022 թվականների ռազմավարության նախագիծը**, որն ընդհանուր առմամբ պետք է գնահատել դրական՝ հաշվի առնելով ներկայացված նախագծով ոստիկանության հաշվետվողականության, դրա ստորաբաժանումների գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը միտված կառուցվածքային բարեփոխումների վերաբերյալ առաջարկվող արդյունավետ լուծումները: Գտնում ենք, որ նախագծով առաջարկվող փոփոխությունները կնպաստեն ՀՀ ոստիկանության գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, հասարակության մոտ կստեղծեն ոստիկանի նոր դրական կերպար՝ նպաստելով ոստիկանության բարի համբավի ձևավորմանը: Միաժամանակ հարկ ենք համարում ներկայացնել նախագծի վերաբերյալ առկա որոշ նկատառումներ:

1. ՀՀ ոստիկանությանը նախաքննության գործառույթի ընձեռման կանոնակարգեր.

Ներկայացված ռազմավարության նախագծով առաջարկվում է ոստիկանությունն ընդգրկել ստեղծվելիք ներքին գործերի նախարարության (այսուհետ՝ ՆԳՆ) կազմում՝ որպես կառուցվածքային միավոր՝ վերջինիս ընձեռելով նաև նախաքննություն իրականացնելու գործառույթ: Մասնավորապես՝ ռազմավարության նախագծի 1-ին մասում ներկայացված է ոստիկանության գործունեության առաջնահերթ ուղղությունների զարգացումը, որտեղ առաջարկվում է ՀՀ ոստիկանությանն ընձեռել որոշ հանցագործությունների գործերով նախաքննության գործառույթ կամ այլ կերպ ասած՝ քրեական գործերով ամբողջական նախաքննություն իրականացնելու լիազորություն: Գտնում ենք, որ ոստիկանությանը նախաքննության գործառույթի ընձեռումը հակասում է ՀՀ-ում քննչական մարմինների կազմակերպման և վերջիններիս կառուցվածքային համակարգերի զարգացման վերաբերյալ ՀՀ դատական և իրավական բարեփոխումների 2019-2023 թվականների ռազմավարությամբ ամրագրված տրամաբանությանը՝ քննչական մարմինների անկախության կառուցվածքային և գործառույթային երաշխիքների բարձրացման վերաբերյալ: Ներկայացված նախագծով ոստիկանության հիմնական գործառույթը պետք է հանդիսանա հասարակական կարգի պահպանումը, հանցավորության դեմ նախականիչ գործողությունների իրականացումը, ինչպես նաև քննչությանը մի շարք ադմինիստրատիվ ծառայությունների մատուցումը, ինչպես օրինակ՝ անձնագրային, վիզաների և այլ ծառայությունների տրամադրումը: Ոստիկանության կառուցվածքում նախաքննության

մարմնի ձևավորումը խախտում է վերջինիս անկախության կառուցվածքային բաղադրիչ երաշխիքները, քանզի անկախ ոստիկանության համակարգում քննչական նախատեսվող ծառայության ղեկավարի և այլ ծառայողների ձևավորման մեխանիզմից՝ վերջիններիս կազմակերպչական ենթակայությունը ոստիկանության պետից և ներքին գործերի նախարարից բացառելն անիրատեսական է: Նման խնդիրներից խուսափելու նպատակով ՀՀ-ում իրականացված և իրականացվող դատաիրավական բարեփոխումների շրջանակներում ամրագրվել է այն մոտեցումը, համաձայն որի՝ բոլոր քննչական մարմինները պետք է գործեն որպես ինքնուրույն կառուցվածքային միավորներ, ինչպես օրինակ՝ հակակոռուպցիոն կոմիտեն, քննչական կոմիտեն, հատուկ քննչական ծառայությունը: Որպես արդյունավետ տարբերակ գտնում ենք, որ ոստիկանության կողմից հանցագործությունների նախականիման և խափանման նպատակով իրականացվող գործառնությունների շրջանակում հանցագործության դեպք հայտնաբերելիս անմիջապես պետք է վարույթում ներգրավվեն վերոնշյալ քննչական ծառայությունների քննիչները:

Առաջարկ.

1. ՀՀ ոստիկանության բարեփոխումների 2020-2022 թվականների ռազմավարությամբ բացառել ՀՀ ոստիկանությանը նախաքննության գործառնությի ընձեռումը:

2. ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքում առկա իրավակարգավորումների շրջանակներում ՀՀ ոստիկանությանը վերապահել հանցագործության դեպքով բացառապես վարույթ նախապատրաստելու գործառնությի՝ այդ պահից ՀՀ քննչական մարմինների քննիչներին իրազեկելու պարտականության սահմանմամբ:

2. Ներքին գործերի նախարարության կառուցվածքում ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի ներգրավման մեխանիզմները.

Նախագծի 4-րդ բաժնում առաջարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ԿԲ) ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնը (այսուհետ՝ ՖԴԿ) ներառել ստեղծվելիք ՆԳՆ կառուցվածքում: Գտնում ենք, որ առաջարկվող նման լուծումը ՀՀ-ում դեռևս վիճարկելի է՝ բանկային համակարգի կայունության և բանկային տվյալների՝ օրենքով սահմանված գաղտնիության ապահովման, ինչպես նաև ֆինանսական գործարքներն ու գործառնությունները վերլուծելու կարողությունների ձևավորման հրամայականով պայմանավորված: Մասնավորապես՝ ՆԳՆ համակարգում միաժամանակ ոստիկանության և ՖԴԿ ներառելը թերևս այսօր ռիսկային է՝ ոստիկանության կողմից ՖԴԿ-ին հասանելի բանկային տվյալները ոստիկանության տարբեր ստորաբաժանումների, այդ թվում՝ օպերատիվ ծառայությունների կողմից օրենքի խախտմամբ տիրապետելու և օգտագործելու տեսանկյունից: Բացի այդ, ՆԳՆ համակարգում հնարավոր չէ ձևավորել այնպիսի մասնագիտական կարողություններ և կադրային ներուժ, ինչը ներկայումս առկա է ՀՀ ֆինանսական կառույցներում՝ ԿԲ-ում և ֆինանսների նախարարությունում, ինչը թույլ է տալիս վերլուծել բանկային հաշիվներով անցնող ֆինանսական գործարքները և գործառնությունները և համապատասխան կառույցներին տրամադրել անհրաժեշտ տեղեկատվություն՝ ապօրինի ֆինանսական գործարքները կանխելու և պատճառված վնասները վերականգնելու համար: Միաժամանակ գտնում ենք, որ ՖԴԿ կարգավիճակի, այդ թվում՝ այն ՆԳՆ կազմում ներառելու կամ որպես անկախ մարմին ձևավորելու հարցի

քննարկումը նպատակահարմար է դիտարկել ոստիկանության բարեփոխումների իրականացումից հետո՝ ակնկալվող վերջնարդյունքի գնահատման պարագայում:

Առաջարկ.

1. ՀՀ ոստիկանության բարեփոխումների 2020-2022 թվականների ռազմավարության նախագծով ամրագրված՝ ՀՀ ԿԲ ՖԴԿ ներառումը ՆԳՆ համակարգում քննարկել բացառապես ՀՀ ոստիկանության համակարգային բարեփոխումների ակնկալվող արդյունքների գնահատումից հետո: